

SFINTELE TAINE ȘI FAPTELE BUNE ÎN MÂNTUIRE

Venirea în lume a Domnului Iisus „la plinirea vremii”, prin întruparea Sa ne-a adus mesajul mântuirii, al împăcării omului cu Dumnezeu. Prin Mântuitorul Hristos ni s-a revelat adevărul absolut. În urcușul spre desăvârșire omul nu este singur, căci Dumnezeu a revărsat harul Său în lume prin Hristos (Ioan cap I, 17), „că prin El viața sa avem” (I Ioan cap IV, 9). Harul face începutul Mântuirii și permanent îl ajută pe creștin și-l întărește spre fericirea veșnică sporindu-i strădaniile personale. Biserica este chemată să împlinească, potrivit vocației și misiunii ei lucrarea mântuitoare săvârșită de Fiul lui Dumnezeu, să pună temelie la zidirea împărăției lui Dumnezeu, încă în această viață. Îndreptarea și sfințirea omului se înfăptuiesc în Biserică, trupul tainic al Mântuitorului, cu care El petrece pururea și căruia i-a dat puterea și mijloacele vizibile de împărtășire a mântuirii realizate prin întruparea și jertfa Sa. Mijloacele sau actele externe prin care Biserica împărtășește, harul care îndreptează pe credincioși sunt Sfintele Taine. „Iisus Hristos, zice Sf. Ioan Gură de Aur, nu ne-a transmis nimic material; ne-a transmis numai spiritual, dar în lucruri materiale... Dacă ai fi fost netrupesc, Iisus Hristos ți-ar fi împărtășit darurile acestea netrupește; dar fiindcă sufletul tău este unit cu trupul, îți împărtășește spiritualul prin material”. Taina este o lucrare sfântă, instituită de Dumnezeu întrupat, prin care, într-o formă văzută, se împărtășește primitorului harul divin nevăzut. Harul mântuitor se revarsă în Biserica lui Hristos prin dumnezeieștile taine. Ea ne oferă spațiul necesar cunoașterii și întâlnirii cu Dumnezeu; aici omul reface drumul spre Creator. În lăcașul lui Dumnezeu „Biserica” aflăm nu numai normele de viață ci și mijloacele prin care, în ciuda rănilor produse de păcat, omul se poate ridica deasupra slăbiciunilor pe care le vindecă restaurându-se complet prin Sf. Taine și faptele bune. Sunt șapte Taine: Botezul, Mirungerea, Euharistia, Pocăința, Preoția, Nunta și Maslul. Nașterea duhovnicească e dată prin botez; creșterea prin Sf. Mir; hrana prin Harul divin, consecința iubirii lui Dumnezeu față de oameni, face începutul mântuirii, atât pe planul revelației și al cunoașterii, cât și cel al trăirilor morale prin atracția ce o exercită asupra omului, stimulându-i setea de cunoaștere și desăvârșire morală. Dumnezeu se descoperă în revelație și ne cheamă sau ne atrage prin har, iar depășind intervalul dintre invitația divină și răspunsul nostru preface timpul în veșnicie. Credinciosul pornește în mod liber și conștient spre cunoașterea lucrurilor dumnezeiești, fără efortul nostru însă, dorința de cunoaștere și înțelegere a lucrurilor revelate nu poate fi împlinită, iar Biserica rămâne un tezaur plin, dar nefolosit.

Iluminarea, purificarea de patimi, se face prin focul Duhului Dumnezeuiesc. Acestea creează cadrul necesar coborârii lui Dumnezeu în noi. În Sf. Euharistie ne întâlnim direct cu Domnul Hristos, iar El ne umple de iubire, har, sete de mântuire. Preotul săvârșind jertfa ni-L readuce mereu în față pe Mânuiitorul ieșit la propovăduirea Evangheliei sale să schimbe fața lumii.

Pentru noi, creștinii de azi Sf. Euharistie face ca faptele noastre bune să nu fie zadarnice prin jertfa crucii și prin jertfa euharistică ce o actualizează, porțile închise ale Raiului adică ale veșniciei fericite ne sunt mereu deschise.

Dumnezeu e odihna sufletului care-L dorește și-L caută. De fapt Dumnezeu și sufletul credincios se caută și se cheamă reciproc. Observăm că, Dumnezeu chemându-l totdeauna și de pretutindeni pe credincios, se desprind multiple posibilități de întâlnire cu El. Căci, de bună seamă, despre Dumnezeu nu poți spune: e numai în fața mea, sau numai la stânga; numai în mine sau dincolo de mine; numai în mintea mea sau numai în simțirea mea, sau în sfârșit, numai în sfintele taine sau numai în faptele bune... întrucât și în față și la stânga și în mine și dincolo de mine și în mintea mea și în simțire și în Sf. Taine și în faptele bune, în toate mă întâlnesc cu El. Evident, însă că într-un fel, mă întâlnesc cu El în bolta înstelată, în minte, în sentiment, în Sf. Taine și în faptele bune. De fapt, întâlnirea cu El, e pe de o parte posibilă în toate și cerută în toate, pe de altă parte ea e intensiv diferită, iar soteriologic e împlinită în Sf. Taine și în faptele bune.

Chemarea spre Taine și spre fapte, îl exprimă rezumativ pe credincios în cele două mari sensuri ființiale ale lui: sensul dinspre Dumnezeu și sensul dinspre semenii. Dar pentru el e absolut firesc să constate că în amândouă direcțiile lui de ființa e chemat și menit să se întâlnească cu Dumnezeul mântuirii. Sf. Taine sunt veșmântul haric al mântuirii, chipul ei ca dar, ca aplecare de sus asupra credinciosului, iar faptele „osteneala morală” spre semenii – sunt podoaba umanitară a mântuirii și chipul ei ca vrednicie.

Credinciosul din fapte își desăvârșește certitudinea mântuirii în Sf. Taine.

Sf. Ap. Pavel rezuma: „credința lucrătoare prin iubire” (Gal. cap V, 6) căci „credința” tălmăcește sensul dinspre Dumnezeu al vieții credinciosului iar „lucrătoare prin iubire” sensul ei dinspre semenii sugerând totodată unitatea indisolubilă a acestor sensuri.

Sf. Taine i-L aduc și i-L arată credinciosului pe Iisus Hristos. În ființa lor intimă ele îl poartă pe Hristos. Poruncile ca sămânța faptelor bune sunt astfel permanente ale lui Hristos spre credincioși. „Domnul e ascuns în poruncile sale”. În funcția lor centrală Sf. Taine îl interiorizează pe credincios în Hristos: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și-mbrăcat” (Gal. cap III, 27)/ „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, întru Mine petrece și Eu întru El” (Ioan cap VI, 56).

În faptele bune credinciosul Îl poartă pe Hristos spre semeni și spre toată creatura.

Sf. Taine ar lucra în direcția restabilirii „chipului” lui Dumnezeu din om, iar faptele bune în direcția împlinirii „asemănării”.

Marcu Ascetu zice: „Tot cel ce s-a botezat... a primit tainic tot harul și se umple de cunoștință sigură a cestui fapt prin lucrarea poruncilor”. Hristos e izvorul harului și totodată izvorul Sf. Taine. Ființa omenească e sfințită prin Sf. Taine. Precum Hristos se cere privit mai ales din năuntru, ca Fiu al lui Dumnezeu, cum Îl priveau Sf. Apostoli, nu din afară ca „teslarul”, fiul lui Iosif și al Mariei cum Îl priveau fariseii. Tot așa și Sf. Taine se cer privite. În epistola 42 scriind lui Hilon și ucenicului său, Sf. Vasile subliniază necesitatea faptelor bune. Nu este de ajuns sufletului fapta bună de ieri dacă azi nu mai lucrează dreptatea, iar cel care moare în păcat, pierde rodul faptelor bune săvârșite anterior. „Nu cel care începe bine e desăvârșit, ci cel care sfârșește bine e plăcut lui Dumnezeu”, „Mintea omului nu-i în stare să vadă limpede adevărul dacă este asaltată de grijile lumești”.

În Sf. Liturghie intrăm uliu, spune Sf. Ioan Gură de Aur și ieșim porumbiță, lup și ieșim oaie, șarpe și ieșim miel, nu se schimbă firea ci este alungat păcatul, nu se schimbă firea ci se preface voința.

Prin faptele bune noi putem, prin voință să creștem și să înmulțim harul ce ni s-a dat prin Botez. Să slujim pentru binele comun și pentru binele semenilor noștri. La întrebarea prietenului său, Vasile: „Socotești că poți să te mântuiești fără să fii folositor și altora?”, Sf. Ioan Hrisostom răspunde: „Bine și minunat ai grăit prietene. Pentru că nici eu însumi nu pot să cred că se poate mântui și cel ce nu a lucrat nimic pentru mântuirea aproapelui”. În fiecare zi, trupul nostru are nevoie de hrană și aer. Sufletul nostru însă are nevoie de Domnul și harul Duhului Sfânt fără de care sufletul moare.

BIBLIOGRAFIE:

1. Sf. Ioan Gură de Aur, *Omiliile despre pocăință*, trad. Pr. Prof. D. Fecioru, Editura I.B.M.B.O.R., București 1998.
2. Sf. Ioan Hrisostom, *Despre Preoție*, trad. Pr. Icon. Aristide N. Geamănu, Craiova 1941 cartea VI cap. 10.
3. Rev. Mitropolia Olteniei, Anul LVII, Nr 5-8/2005, Ed. Mitropolia Olteniei.
4. Studii Teologice – Seria II-a, Anul XI, Nr. 5-6, Mai-iunie, 1959.

*preot Fleșcan Ștefăniță Laurențiu
Parohia „Sf. Nicodim”, Craiova*